

Lindberg, Enfrid Nygren, Gustaf Hellblom.

Umeå. Censorer: A. Nordwall, C. Håkansson, E. Silén; examiner: K. Engquist.

Mårta Nilsson, Ester Öden, Sigrid Persson, Brita Fröst, Gunfrid Ågerstrand, Nils Skarin, Per Gustafsson.

Falun. Censorer: H. Lindquist, A. Jobs, H. Berggren; examiner: C. Rogberg.

Karl Alfom, Karin Blomquist, Signe Fältting, Valborg Gelin, Arvid Granblom, Inger Johansson, Ellen Larsson, Signe Linder, Bengt Norman, Berit Romson, Karl Strandberg, Nils Westlund, Åke Wicksberg.

Uppsala. Censorer: Otto Olsson, I. Widéen, G. Lindberg; examiner: H. Weman.

Maria Bergman, Ture Gudmundsson, Bengt Hansson, Emanuel Jansson, Erik Karp, Gunnar Lindström, Arne Lundberg, Ragnar Pilström, Joh. Söderlind, Bror Wiklund, Gösta Östlund.

Göteborg. Censorer: I. Widéen, B. Anrep-Nordin, R. Jansson; examiner: H. Asplöf.

Johan Härenstam, John Simonsson, Håkan Gabriellsson, Margit Henriks-

son, Lydia Ambjörnsson, Anna Johansson, Ruth Benjaminsson, Mildred Andersson, Ester Båth, Dagmar Strömquist, Greta Josefson, Erik Lundberg, Otto Redström, Erik Edwardson, Elsa Möller, Karl Mattsson, Stig Rohdin, Olof Wikström, Ebbe Gren.

Linköping. Censorer: O. Wadborg, H. Cederwall, F. M. Allard; examiner: R. Darell.

Karl-Erik Andersson, Stina Bergman, Gösta Holmström, Evy Jeppsson, Donald Peterson, Sten Svanström, Lennart Wennerberg, Karl Zetterlund.

Kalmar. Censorer: O. Morales, B. Anrep-Nordin; examiner: D. Becker.

Hans Adrielsson, Carl Axelsson, John Alkfors, Karl Bjäler, Bengt Hägg, Anna Jonasson, Arnold Kalin, Ingvar Lundmark, Gösta Nyborg, Sven Nordström, Ture Olsson, Karl Sandahl.

Lund. Censorer: O. Morales, O. Wadborg, E. Briem; examiner: J. Hedar.

Otto Bruhn, John Ericsson, Hjalmar Holmqvist, Maj Håkansson, Olle Hägerstrand, Karl Karlsson, Sonja Karlström, Asta Lundgren, Inez Nilsson, Nils Nilsson, Nils Olsson, Sven Persson, Bo Stavenow, Sven Söderström.

Sångveckor.

Sångvecka i Alnö. Den sångvecka, som hölls i Alnö 23—29 augusti under komminister Ingvar Sahlins ledning, gav inte blott teoretisk och praktisk insikt i fråga om kyrkosången. Det var väl dess främsta uppgift. Och den uppfyllde därvid alla förväntningar.

Men vidare — och det är kanske av ännu större intresse för denna tidnings läsare — den gav också en sann upplevelse av kyrkomusikens väsen och en klar syn av gudstjänstens idé. Det är så mycket mera glädjande,

som detta förmedlades ej endast till den trängre kretsen av deltagare utan även mer eller mindre till en stor skara av församlingsbor.

Detta skedde kanske främst genom de kvällsandakter som regelbundet firades i Alnö nya och gamla kyrka — inom parentes sagt båda synnerligen ägnade till sångveckohelgedomar. —

De fyra första veckokvällarna voro var för sig bestämda av de fyra kyrkoårstiderna. Då genomgicks mässmusiken för respektive serie, därefter nå-

gon eller några av de mest typiska koralerna. Och slutligen utfördes — efter vederbörlig förklaring — på den nyrestaurerade orgeln verk av samma prägel. Det var komminister Sahlin som gav orienteringen och Hugo Diestler, högskoleläraren från Stuttgart, skötte orgeln. Han spelade nästan utslutande verk av Johann Sebastian Bach.

På fredagen invigde Biskop Bohlin Alnö nya kyrkogård. I anslutning därtill ägnades fredagskvällen åt allhelgonatidens motiv. Sångveckans kör utförde därvid en kantat av Krieger: »Den rättfärdige blir hädanryckt undan oron».

Varje sådan kväll avslutades i den oförlikneliga medeltidshelgedomen. Det hölls en kort betraktelse, som lät ordet ur var kyrkoårstid varda förkunnat. Och så följde completorium.

Söndagens högmässa skall även bevaras i minne. Så stor var för många upplevelsen att utur hjärtat få sjunga och bekänna tron utan hindrande stöd av orgeln. Och aftonens konsert blev icke minst för sångarna en syn och en upplevelse av verkens egen inboende rikedom.

Därför var denna sångvecka ett glädjeämne, som man ännu talar om man och man emellan i denna bygden och som man alltfört skall tala om. Och därför vänta vi ännu flera veckor av det slaget, om möjligt ännu mera koncentrerade kring gudstjänsten.

Holger Näsholm.

Sångvecka i Höör. På Akersberg, Lunds stifts Kyrkliga Ungdomsförbunds egendom invid Höör (Skåne), hölls den 9—15 augusti en sångvecka. Som ledare för densamma stod upphovsmannen till våra svenska sångveckor, musikdirektören och komministern Ingvar Sahlin, Viksta. Ett 30-tal präster, organister, lärarefolk och

andra kyrkliga körsångare voro deltagare i denna ur många synpunkter mycket givande studievecka i kyrklig sång. Redan i sitt inledande föredrag, sångveckans »programförklaring», betonade pastor Sahlin, att det här icke var fråga om blott en sällskaplig samvaro, där man nu och då för sitt nöjes och för tidsfördrivs skull idkade sång, utan meningen var, att av dagarna göra en verklig arbetsvecka. Och här var det å andra sidan ej i första hand, ja, egentligen inte alls meningen, att resultatet av veckan skulle bli ett till utförande färdigövat konsertprogram, utan det gällde, att den enskilde deltagaren under veckans lopp gemensamt med de övriga skulle få en inblick i och om möjligt en fördjupad uppfattning av och en klarare förståelse för den kyrkliga sångens innersta, egentliga väsen.

Genom ledarens instruktiva föredrag lika mycket som genom de praktiska sångövningarna klarlades, hurusom den kyrkliga sången bör ha förkunnelsekaraktär, bör bära fram ett religiöst budskap med sina toner, och detta på ett sådant sätt, att den vänder sig icke blott till känslan utan även till viljan och påverkar denna och så på den sjungande eller lyssnande övar ett direkt positivt inflytande av bestående art. Verklig kyrklig sång nöjer sig således icke med att blott ge tillfällig »stämning» eller något slags »uppbyggelse» så där i allmänhet, som ofta varit fallet med många av det förra århundradets kyrkomusikaliska alster. Den äldre klassiska kyrkomusiken fram till 1750 har sin stora betydelse tack vare att den i allt uppfyller nyssnämnda krav; dess viljebetonade hållning röjes genom dess starka rytmiska prägel. Detsamma är fallet med en stor del av den allra nyaste kyrkliga körmusiken, och så var det icke en tillfällighet utan en

nödvändig följd av veckans syftemål, att arbetsmaterialet utgjordes av körsaker av Schütz, Praetorius, Buxtehude, Bach m. fl. av »de gamle» samt Distler, Pepping, Runbäck o. a. av »de nya».

Även den gregorianska sången fingo deltagarna lära känna något utav. Varje morgon sjöngs Te Deum i morgonbönen och varje dag avslutades med completorium i Höörs kyrka. Vid söndagens högmässa tjänstgjorde sångveckans ledare och deltagare som resp. kantor, organist och kör och vid en musikstund samma dags kväll försökte »sångveckan» genom att sjunga

en del av de genomgångna sångerna genom den uppmärksamt lyssnande församlingen del av, vad äkta kyrkomusik rymmer i sig utav predikande förståga.

Åkersbergsveckan blev en god och mångsidig övning i flerstämmig sång, den ökade kännedomen om god och dock tekniskt icke oöverkomlig kör-litteratur, den knöt många vänskapens värdefull band mellan deltagarna, men framför allt skänkte den större klar-syn ifråga om kyrkomusikens höga syftning. Detta blev veckans stora, oförglömmeliga behållning.

Deltagare.

Recensioner.

Liturgiskt.

Colin Dunlop, Processions. Alcuin Club Tract XX. Oxford 1932. 79 sidor, inb. 3 sh.

»No station, no procession», d. v. s. ingen procession utan ett mål, sammanfattar författaren sina tankar rörande processionerna i det nutida kyrkolivets tjänst för att därmed antyda vikten av processionernas sakliga motivering. Det skall vara procession, icke promenad.

Någon tvekan om behovet av processioner hyser förf. ej. Han påpekar inledningsvis hurusom *Book of Common Prayer* genom sin nära anslutning till Bibeln (man tänke t. ex. på otte- och aftonsången) och sitt ålderdomliga språk står ganska främmande för stora delar av landets befolkning. Det behövs likasom en brygga mellan dessa och den ålderdomliga liturgien. Såsom sådan brygga har processionen sin stora uppgift att fylla.

Liturgiska promenader, d. v. s. processioner för processionens egen skull, ogillar förf. Processionen skall — så-

som redan i Jerusalem på Silvias tid — vara sakligt motiverad. Det är intressant att läsa författarens utveckling av denna saklighet både i den historiska tillbakablick han gör och i hans behandling av processionen som nutidsproblem. Tänkvärda äro ock hans förslag till processionssedens återupplivande och utnyttjande både i vad som avser tillfällen för processioners anordnande och de praktiska detaljerna vid själva ordnandet.

De kyrkliga processionerna äro ett ömtåligt kapitel här hos oss. Att de alltmer arbeta sig fram torde vara obestridligt. Säkert skulle både deras vänner och deras motståndare må väl av att läsa här anmälda lilla bok. Den som vill försöka sig på att uppliva den kyrkliga processionsseden har här en vederhäftig hjälp. Och mer än en som står fullständigt främmande, ja fientlig, mot tanken på kyrkliga processioner skulle säkert mildra sitt omdöme inför författarens sakliga framställning av deras innebörd.

Knut Peters.

A directory of ceremonial, I, Oxford 1931, 68 sidor, inb. 3 sh.; II, Oxford 1930, 56 sidor, inb. 3 sh. (= Alcuin Club Tracts XIII och XIX).

Ceremonial pictured in photographs, London 1924, 17 helsidesbilder med text, inb. 3 sh. (= Alcuin Club Tracts XIV).

A Servers Manual for the Holy Communion. London u. å., 30 sidor, inb. 1 sh. 9 d. (= Alcuin Club Tracts XXI).

Rubricistiken kan utan tvivel, om den omhuldas allt för mycket, bliva en fara för ett sunt gudstjänstliv. Formens detaljer taga i så hög grad uppmärksamheten i anspråk att föga blir till övers för innehållet. Frestelsen ligger nära att låta denna »vetenskap» bliva sitt eget ändamål. Man kan hylla *l'art pour l'art*-principen även på gudstjänstlivets område. Protestanten gripes lätt av sådana tankar inför ett romerskt arbete i detta ämne. Detta gäller även om ett i allmänhet så sympatiskt arbete som Fortescue's stora verk »The Roman Rite described».

Å andra sidan är det lika säkert, att en kyrka kan ägna alltför lite uppmärksamhet åt hithörande spörsmål och att en dylik försummelse innebär en fara, också den, för en gudstjänst i anda och sanning. Det är icke någon tvekan om, att den svenska kyrkan hör till de i detta avseende försumliga — även om det finnes sådana kyrkor som härutinnan ha vida mer att förebrå sig än vår. I de allra enklaste, vardagliga förhållandena faller detta kanske icke så mycket i ögonen. Men så fort ceremonielet skall aldrig så litet utökas utöver det vanliga är det påfallande, hur bortkomna de flesta präster verka. Alldeles speciellt kommer denna bortkommenhet till synes, då vid högtidligare till-

fällen två eller tre präster skola tillsammans göra altartjänsten. De veta varken hur de skola gå eller hur de skola vända sig eller hur de skola fördela de olika textpartierna mellan sig. Där de stå stelt uppradade vid altaret i de ovana mässkläderna, som i påfallande grad besvära dem, påminna de betänkligt om klädhängare. Till det hjälplösaste man kan se hör vissa prästers beteende inför situationen att behöva ikläda sig mässkrudden. De veta varken ut eller in inför dessa plagg, som dock av kyrkolagen äro föreskrivna vid varje nattvardsgång. Eller se en präst som kommer på vägen från sakristian till altaret med armar som dingla och svänga ner efter sidorna. Framkommen till altaret knäfaller han med armbågarna på altarskivan, ungefär som om denna vore till huvudsakligen för hans bekvämlighets skull.

Det vore icke svårt att fortsätta listan med exempel, belysande påståendet att det ämne som i Uppsala plägade kallas »liturgisk aktion» är sorgligt försummat hos oss. Vad vi behövde vore en enkel och efter sunda principer utarbetad lärobok i rubricistik. Ett gott förarbete till en dylik bok har givits oss i Harald Anderssons »Om gudstjänstliga bruk och ceremonier». Denna bok har emellertid snarare formen av ett principiellt utredande diskussionsinlägg än en ledtråd för praktiskt bruk.

Dessa tankar ha väckts av ovan förtecknade arbeten, utgivna av den mycket högkyrkliga *Alcuin Club*, vars förutvarande president biskop Charles Gore nu efterträts av biskopen W. H. Frere, i Sverige känd av icke så få präster genom det förträffliga arbetet »Principles of religious ceremonial».

»A directory of ceremonial» giver en beskrivning av den engelska guds-

tjänstens ceremoniel från högkyrklig ståndpunkt. Här är icke fråga om historiska och principiella utredningar. De som önska sådana kunna vända sig till Dearmer's *The Parson's Handbook*. Här gives blott praktiska råd och anvisningar för olika förhållanden. Den första delen innehåller allmänna anmärkningar om kyrkobyggnaden och dess inventarier m. m., var-efter lämnas utförlig beskrivning över ordningen vid otte- och aftonsång, mässan och de kyrkliga handlingarna; allt från ceremonielets synpunkt. Den andra delen lämnar anvisningar för de särskilda kyrkoårstiderna och de till dem hörande ceremonierna. Vi få sålunda här veta vad som i fråga om ceremonier bör iakttagas under advent, jul, kyndelmässan, fastan o. s. v. Volymen »Ceremonial pictured in photographs» ger en samling bilder, som på ett förträffligt sätt belysa innehållet i de båda förut nämnda böckerna, huvudsakligen högmässan. »A Server's Manual» är en hjälpreda för mässtjänaren vid den stilla mässan.

Om nu ovanstående böcker på det varmaste anbefallas ämbetsbröder till studium och om den förhoppningen uttalas, att vi snart måtte få ett liknande svenskt ceremoniale, så ber jag att dessa ord icke måtte missförstås därhän, att de skulle uppmana till en okritisk kopiering. Tvärtom. De böra läsas med vaken kritik. Det är ju icke ett *engelskt* utan ett *svenskt* ceremoniale vi behöva. Men läsningen kan knappast undgå att egga till ett djupare inträngande i vår svenska kyrkas egenart i här berörda hänseende. Och det är omöjligt att taga del av dessa böcker utan att känna, vilken välsignelse det skulle vara för oss präster att äga en svensk motsvarighet.

Knut Peters.

Homiletiskt.

Torsten Ysander: I Göteborgs domkyrka; predikningar. Stiftelsen Pro Caritates förlag, Göteborg.

Samlingen utgöres av 18 predikningar, i huvudsak högmässa- och aftonsångspredikningar.

Vid genomläsandet av föreliggande predikningar har jag erinrats om ett sammanträffande förra året med en för mig dittills okänd ämbetsbroder. Vi talade om de kyrkliga förhållandena i den bygd där han hade sin tjänst. Plötsligt avbröt han. »Vi ha viktigare ting att tala om. Låt oss tala om hur vi skola predika rätt för människor om frälsningens väg och frälsningsvissheten. Detta är till sist vårt ämbetes enda mening och för-svar.»

Biskop Ysander har såvitt jag kan förstå till ögonmärke för sin förkunnelse haft detta enda: att samvetsgrant visa sina lyssnare frälsningens väg. Hans förkunnelse rör sig utslutande kring detta ämne. Den sysslar icke med sociala spörsmål, den utbreder sig icke i onödiga analyser av det andliga tidsläget och den s. k. nutidsmänniskans problem. Han ställer sin lyssnare inför frågan om Gud och själens frälsning. Och här ger han klara besked och evangelisk vägledning. Hans förkunnelse är icke aktuell i vanlig, ofta ytlig mening, men blir därför djupare sett alltid aktuell. Han tröttnar icke att tala om »Guds fasta grund», om vad Gud gjort och gör för oss i Kristus, men ställer på samma gång åhöraren inför det oeftergivliga kravet att släppa alla förbehåll och därmed bliva en »i anden fattig», för att så, endast så, kunna mottaga Guds gärning som en frälsande makt.

Författaren har lätt att finna ori-

ginella vändningar och ofta slående bilder, understundom för lätt. Man har ibland det intrycket att bilden mer fångar uppmärksamheten än den realitet den vill åskådliggöra. »Det är angeläget att låta — den gudomlige kirurgen klämma på det onda stället» (!) »Gå vi icke här och nästan trampa ned i Guds möjligheters vingård. Vi ha bara att kräset (!) pressa saften av det.»

Att ansluta texter ur psaltaren till händelser i Davids liv är en vansklighets sak. Författaren gör så i inledningen till sin predikan på 11 eft. Tref., och man känner sig undrande inför ett och annat där. Inför den allegoriserande utläggningen av Jesus första tempelbesök torde mången läsare ställa sig frågande.

Emellertid — den föreliggande samlingen skall säkerligen för många bli en klar vägledning i »salighetssaken».

Algot Anderberg.

För orgel.

Daniel Olson: Två koralfantasier: Du bar ditt kors, o Jesu mild; Det är en ros utsprungen. C. Gehrman's Musikförlag, Stockholm. Pris kr. 2:50.

Tvenne nya koralsaker av Daniel Olsons redbara organisthand, ärliga och rättframma i sina tonfall, goda och vederhäftiga i den numera avlandets orgelspelare väl kända och värderade »danielolsonska» stilen. Störst intresse och värde har väl den senare av de båda »fantasierna», vilken utgöres av fyra små fina variationer över den gamla julsången »Det är en ros utsprungen». I första var. kontrapunkterar Olson c. f. med koralen 46 (Var man må nu väl glädja sig). Av denna koral, rytmiskt varierad, får komp. även ett motiv till en imitatoriskt genomförd liten sats, som omramar den

till subdominanten transponerade, figurerat fyrstämigt satta koralen (var. 2). Tredje var. är en oktavkanon över pedalorgelpunkter med en i pastoralrytmer utformad kontrapunkterande överstämma. I var. 4 bearbetas koralen som c. f. i överstäm. med imitatorisk genomföring i understämmorna av ett ur koralen vunnit motiv.

Enkelhet, otvungen stämföring, musikaliskt innehåll, välklang, god formell balans äro några av de förtjänstfulla drag, som präglade denna variationssvit, vilken nog får räknas till det bästa, som Daniel Olson hittills skrivit för orgel. Ett anbefallande till flitigt bruk är helt visst onödigt; med säkerhet komma dessa små intagande, oproblematiske »kabinettstycken» att snabbt vinna vidsträckt och välförtjänt popularitet.

Carl E. Rosenquist.

För blandad kör.

Heinrich Schütz: Vier kleine geistliche Konzerte für zwei Frauenstimmen und Generalbass Bärenreiterausgabe 1138.

D. Buxtehude: Sänd ut din ängel, Fader kär. Kantat för 4-st. kör, stråkar och generalbass. Folke og Skolemusik III, I, Wilhelm Hansen.

N. O. Raasted: Jule-Kantate for en solostemme, kor og orgel. Edition Dania.

N. O. Raasted: Paaske-Kantate for en solostemme, kor og orgel. Wilhelm Hansen.

Josef Jonsson: Advent-Psalm för blandad kör, violin, violoncell, orgel el. piano. Nordiska Musikförlaget.

Fyra små andliga konserter av Schütz för två sopraner och generalbas äro lika lämpliga för kyrka som för hem. De komplettera på ett ut-

märkt sätt motsvarande konserter för två mansröster, som tidigare utkommit på samma förlag. De bära samtliga mästarens särprägel: en mästerlig musikalisk och formell utgestaltning med texten som utgångspunkt och inspirationskälla.

Buxtehudes aftonkantat »Befiel dem Engel, dass er komm» har tidigare omnämnts i denna tidskrift. I serien Folke- og Skolemusiks aprilhäfte 1937 har samma kantat utgivits med dansk och svensk text. Körledare och körer skola säkerligen med tacksamhet mottaga denna underbara lilla aftonkantat. Den svenska texten hälsas med glädje och tillfredsställelse.

Vi sakna tyvärr ännu i hög grad goda och lämpliga översättningar, utan vilka de protestantiska mästarnas verk ej kunna infogas i den liturgiska ramen. Översättningen eller rättare textbearbetningen, som är gjord av domkyrkovicepastor A. Adell, fyller alla tänkbara anspråk.

N. O. Raasteds båda kantater äro värda all uppmärksamhet. Det är enkelt, äkta och lätt utförbar kyrkomusik.

Josef Jonsson, den utomordentlige tonsättaren, har på Nordiska Musikförlaget utgivit en Adventspsalm. Den får väl betraktas som ett tillfällighetsverk och borde som sådant ej utgivits i tryck. Detta slag av kyrkomusik torde numera lyckligtvis vara på avskrivning.

J. Hedar.

Heinrich Schütz: Adventshymn.

Nord. Mus. Pris kr. 0:15.

G. Fr. Händel: Davids 100 Psalm.

Körpartitur. Nord. Mus. Kr. 1:20.

Såsom Adventshymn offentliggöres Schütz' Becker-psalm n:o 47 med den obetydliga originaltexten utbytt mot ps. 54:1 och 4 i vår psalmbok. Med sin prägel av schützsk »stålklang»

jämte det tacknämliga förhållandet, att den är tekniskt lätt, bör hymnen kunna bana sig väg till åtskilliga av våra kyrkokörer.

Händels Davids 100de psalm, mera känd såsom »Utrechter Te Deum», är ett strålande verk i mästarens pomposa stil. Tacksamt noteras, att Nord. Musikförl. utgivit ett körpartitur till verket med den av G. Kyhlberg översatta texten lämpad till de olika körstämmorna av David Ahléns förfarna hand.

C. E. R.

Folke- og Skolemusik, III. Årgång n:o 1—3:

Häfte 1: D. Buxtehude: »Send hid din Engel, Herre from». Kantat för 4-stäm. bl. kör, stråkar och gen.-bas.

Häfte 2: 5 engelske Madrigaler.

Häfte 3: Thomas Laub: Liturgisk Musik (för 4-st. bl. kör). Wilhelm Hansens Musikforl., København. Pris pr häfte kr. 1:50

Den förnäma danska publikationen »Folke- og Skolemusiks» trenne första häften av årgång 1937 skola behandlas. Det första häftet är Buxtehudes aftonkantat »Befiel dem Engel, dass er komm», som är försedd icke blott med den tyska originaltexten utan även dansk sådan (av H. Vilstrup) och svensk (A. Adell). Kantaten omnämnes på annan plats i detta häfte.

Häfte 2 upptager fem engelska madrigaler för 3—5-stämmig kör av Weelkes, Morley och Wilbye med dansk text av Harald Vilstrup och utgör ett klokt gjort litet urval ur den elisabethianska tidens utomordentligt rika körlitteratur. Tyvärr står texten långt under musiken i värde — den synes mest vara gjord för musikens skull — men trots detta är en bekantskap med denna ljuvligt klingande körmusik väl värd att göra.

Tredje häftet innehåller liturgisk musik av Thomas Laub. Den danske mästaren har bearbetat en del liturgiska motiv för kör: introitus, halleluja, Te Deum etc., och dessutom skrivit några egna saker (för advent, fastan och trinitatis) — allt i sin kända, palestrinensiskt präglade, förnämliga körsats.

Aterstående häften innevarande år skola enligt förhandsannons innehålla sånger för blandad kör av Th. Aagaard, ett häfte för manskör samt ett häfte violinmusik. Man har all anledning med största intresse avvakta dessa häften och deras innehåll.

C. E. R.

Joseph Haydn: Skapelsen, oratorium. Körpartitur. Svensk version av Gustaf Kphlberg och David Ahlén. Kr. 1: 80.

J. S. Bach: Slutkör och Korall ur Johannespassionen. Körpartitur. Svensk version av Bengt Nyström och David Ahlén. Kr. 0: 50.

Diëtrich Buxtehude: Magnificat anima mea. Körpartitur. Svensk version av Ingvar Sahlén. Kr. 0: 70.

J. Eccard: Till templet Jesusbarnet kom. Kr. 0: 20.

M. Prætorius: Hymn på kyndelmässodagen. Kr. 0: 15.

—: *Till dig allena, Jesu Krist. Kr. 0: 15.*

H. Schütz: Du, som frälst oss alla. Kr. 0: 10.

J. S. Bach: Guds rena lamm, oskyldig. Kr. 0: 70.

—: *O kom, du sköna dag. Kr. 0: 15.*

—: *Fem körkoraller till melodin: Jesu, meine Freude. Kr. 0: 35.*

W. A. Mozart: Ave verum corpus. Kr. 0: 20. Nord. Musikf.

Nord. Musikförlaget har under senare år visat ovanligt stort intresse för att göra utländska mästars kör-

verk tillgängliga för svenska sångare. Notbilden i förliggande tre partiturer är synnerligen överskådlig och klar och den svenska texten väl funnen.

I den vanliga serien förekomma dessutom en 6-st. sats för kyndelmässodagen av Eccard, en 4-st. korall över sv. psb. 478 och en 3-st. över sv. k. 194 av M. Prætorius, en sättning av Schütz för långfredagen, en körkorall för samma dag, en annan för 4:de Böndagen och en serie på fem över sv. psb. 216 av Bach samt Mozarts »Ave verum corpus», vars svenska text med sitt innehåll på intet sätt motsvarar den latinska, reabottenhavet.

I. J.

Kyrkokörernas repertoar VII. Finlands svenska kyrkosångsutskott, Församlingsförbundets förlag, Helsingfors.

Det gedigna häftet innehåller till största delen kända sättningar av Bach, Lasso, Hassler, M. Prætorius och Melchior Franck. Även Runbäckes »Öppna mig förståndets öga» och Wikanders »Var kristtrogen fröjde sig» torde vara välkända vid det här laget i Sverige. De finska tonsättarna äro representerade med en enkel men kunnigt gjord korallbearbetning av John Sundberg samt »Förbarma dig» av Henrik Sundblad. Denna tonsats ger stöd åt iakttagelsen, att uppfattningen om kyrklig stil icke alltid är lika hos den kyrkomusikaliska renässansens ledande män på denna och andra sidan listiska långfredagstexten.

I. J.

För Damkör.

David Wikander: Sång i december. Tolv sånger till högtidsdagarna i december. Nordiska Musikförlaget, Stockholm. 2: 50.

Ofta är damkören den enda utvägen om man över huvud vill celebrera en

högtid i hem, ungdomskrets eller kyrka med flerstämmig sång. För övrigt är den utvägen ingalunda något att skämmas för. Om den i någon mån betraktats med överlägsenhet beror det på att repertoaren, som kommit till utförande, i alltför hög grad haft karaktären av dåligt gjorda arrangemang efter manskörsmönster. Numera finnas emellertid goda sättningar för damkör.

Till dessa kan man nu lägga en samling av David Wikanders förfarna hand. Hans 12 sånger avsedda för Sång i december, omfatta körsättningar att sjunga i advent, vid Lucia, på jul och dess annandag. Det är ett behändigt häfte med de vanliga sångerna för denna tid av året arrangerade för trestämmig damkör med pianoackompanjemang. För flickskolor, hemmet och för ungdomskretsarna bör häftet vara en synnerligen välkommen julgåva. A. A.

För en röst.

Birger Anrep-Nordin: I Guds händer. För en röst med piano eller orgel, C. Gehrman's Musikförlag. 1: 25.

Knappast något har sedan länge föranlett en så allmän och bitter klagan som den torftiga repertoar, vilken utförts vid jordfästningar av kör eller oftast av solister. Alla klagomål till trots fortgår det efter det gamla tråkiga maneret. I någon mån har det väl berott på att tillräckligt lättillgänglig, men värdig sång icke funnits att sätta i stället för det gamla vanliga.

Nu har Anrep-Nordin gjort en tonsats för soloröst och piano eller orgel till Ollons psalm »Säll är den som sina händer...» som borde kunna vara en förträfflig sång att anvisa dem som vilja sjunga vid bären. Sång-

en ligger väl till för rösten, om än omfånget är något stort. Den är melodiskt vacker och tilltalande utan att förfalla till det söta, den är värdig med smak av gammal kyrkoton.

Där man så vill kan ackompanjemangent utföras av stråckkvartett, var till stämmorna utlånas från förlaget. Detta gör kompositionen naturligtvis välkommen även för den som vid sångstunder och musikafnär vill upptaga någon solosång.

Arthur Adell.

Om Skolesång.

Skolesang: En Arbejdsbog ved Sigrig Rasmussen. Förlag: Einar Hærch, København.

Sigrig Rasmussen har i sin arbetsbok »Skolesang» skrivit ned de erfarenheter hon vunnit under sin sångundervisning vid en seminarieskola i Köpenhamn. Hon säger själv om sina metoder, att arbetssättet leder icke till förbluffande tekniska resultat, men den viktigaste behållningen för barnet blir ett positivt förhållande till det musikaliska stoffet och normalt också betingelser för att kunna tillägna sig en melodi med förståelse för dess musikaliska värde. Denna ödmjuka men samtidigt segervissa programförklaring borde var och en sånglärare göra till sin. — Fröken Rasmussens eminenta förmåga har uppmärksamats på högsta ort. Sålunda vilar till en del Københavns Drengkors musikaliska fostran på henne. Men riktlinjerna äga samma giltighet, vare sig det gäller små elitkorister eller brumbasar. Det är detta som gör boken så värdefull.

I. J.

Kyrkokonst.

Kunst und Kirche, herausgegeben vom Kunst-Dienst und vom

Verein für relig. Kunst in der evang. Kirche. 14 Jahrg. Berlin 1937. Per häfte 1: 25 RM.

Efter ett längre uppehåll har tidskriften *Kunst und Kirche* åter börjat utgivvas. Den förut härskande, ganska radikala tonen har blivit en annan, redigering, format och utstyrsel likaså. Dess program är att samla alla krafter i det nya Tyskland för att stödja konst och hantverk i dess samarbete med den evangeliska kyrkan. En blick på de hittills utkomna tvenne häftena om vardera 24 sidor i vårdad utstyrsel visar, att den nya tidskriften är värd respekt och uppmärksamhet. I första häftet behandlas utförligt den nybyggda kyrkan i Altenlohn i Schlesien. Några notiser om »kyrko-byggnadsverksamhet och fyraårsplanen» söker jäva den vanliga meningen, att kyrkor höra till de statligt förbjudna byggnadsverken. Som bekant tillåtas inga offentliga byggen, som kosta över 60,000 RM., om de icke ingå i 4-årsplanen eller räknas till försvaret. Att denna begränsning icke inverkar så förmånligt på kyrkobyggen är obestridligt, den föga imponerande förteckningen över nya kyrko-

byggnader till trots. Tidskriftens andra häfte är helt ägnat det kyrkliga dopet och skall här livligt anbefallas. Här avhandlas först frågan om funten och dess plats i kyrkan och sedan moderna dopredskap, vartill sluta sig ett par artiklar av stort historiskt intresse. Korta notiser och bokanmälningar verka välredigerade och instruktiva. *Bengt Cnattingius.*

Neue Paramentik. Webereien, Stickereien, Spitzen. Herausg. vom Kunst-Dienst. (Vobachs Handarbeitsheft Nr 176). RM. 1.50.

Ett vackert utstyrt häfte innehållande en riklig samling mönster för kyrkliga textilier har nyss utgivits av den uppslagsrika och livligt verksamma *Kunst-Dienst* i Berlin. Bland de många förträffliga mönster som återgivas, förtjänar här som lämpliga förebilder även för arbeten i svenska kyrkor särskilt framhållas några vackra kalkdukar, dopfuntsdukar och framför allt dopdräkter. De senare visa, att även detta plagg kan givas en kyrklig karaktär.

Bengt Cnattingius.

Korta recensioner.

Solosång. »Psaltare och lyra» kallar Gustaf Nordqvist sina fyra nya sånger till piano (N. Mus. Kr. 1: 50 pr styck): Psaltare och lyra, Det spirar i Guds örtagård, Renhetens ande, Bygg ditt hus på evighetens strand. En nyhet är, att sångstämma bifogas på separat blad. På Nord. Mus.-f. ha även förlagts följande sånger med religiösa texter: Daniel Olson: Påskhymn (kr. 1: 80) och Hannikainens op. 39: Sju andliga sånger (å kr.

1: 50). Den s. k. »Gula seriens» sångavdelning bjuder på tre bekanta Schubertsånger med svenska textöversättningar: Ständchen, Litanei och Die Allmacht. (Pris pr styck kr. 0: 50). Nils Svanfelt har samlat, bearbetat och utgivit »Lucia-, Staffans- och stjärngossevisor» (kr. 2: 50). Patriotisk betoning ha saker som Josef Jonssons Bisp Thomas' Frihetssång (kr. 1: 50), en av de många tonsättningarna till den kärnfulla texten,

Gösta Wallentins »Till Sverige» (kr. 1:50) samt C. L. Nylunds »Du är mitt hem, o, fagra land» och »Susen, I skogar, i fädrens land» (å kr. 1:50).

Adolf Andréns Reformationsaria: »Gud har ej givit oss räddhågans Ande» har utgivits å »eget förlag» till ett pris av kr. 1:50. Gehrman förl. presenterar Ruben Liljefors' haltfulla op. 42: Tre sånger för en röst och orkester i klavérutdrag (kr. 2:25). Från Stiftelsen Pro Caritates Förlag, Göteborg, kommer en obetydlig sång av E. Finnborg: När sabbatsmorgon gryr (kr. 1:50).

Finska förlag ha en del av intresse att bjuda på i fråga om sånger med såväl svensk som finsk text. Ed. Fazer har en »uppståndelsehymn» av Händel (Pris Fmk 12:—), Werner Söderström en samling »Andliga sånger och arior av gamla mästare», samlade och bearbetade av John Sundberg (pris Fmk 50:—). Häftet, som omfattar sånger från 1100-talets »Christ ist erstanden» till Ph. E. Bachs lätt romantiska alster, erbjuder mycket av värde, även om textöversättningen stundtals kan tänkas bli till hinders för sångernas användning åtminstone i riks-Sverige. Sundberg har tidigare även utgivit ett häfte Bachsånger (Fmk 35:—). På samma förlag har A. Maasalo utgivit »17 andliga sånger ur finska folkets tonskatt», bearbetade för solosång och ackompanjemang (Fmk 40:—). R. E. Westerlunds förl., Helsingfors, har Hannikainens fem andliga sånger, op. 38.

Duettsång. Duettlitteraturen är, speciellt om man tänker på dess musikaliska värde, mycket mager. Tyvärr kunna varken H. Sundblads Tre Duetter, op. 32 (N. Mus. Kr. 1:50 pr styck) eller ännu mindre Hjalmar Backmans Två Duetter (R. E. Westerlund, Helsingfors. Pris n:o 1 Fmk 12:50, n:o 2 Fmk 10:—) av kvalita-

tiva skäl sägas vara välkomna bidrag till genren.

Körsång. Av körsånger på lösa blad har N. Mus. bl. a. en Höstpsalm av Henry Lindroth (text: sv. ps. 646), Ivar Widéens tonsättning till Paul Nilssons Västgötahymn samt ett av Hildor Lundvik utfört arrangemang för bland. kör av Brahms allbekanta Wiegenlied (m. svensk text).

Kammarmusik. Det förspörjes i nutiden ett nyvaknande och allt starkare intresse för aktiv musikutövning i hemmet, vilket intresse å andra sidan understödjes bl. a. genom utgivande av verk, som lämpa sig för denna utövningsart. »Arbeitskreis für Hausmusik» kallar sig en helt frivillig, icke föreningsmässig sammanslutning av musiker och lekmän, som vill arbeta för hemmusikens befrämjande. Såsom första publikation har den utgivit Corellis samtliga kända triosonater. Triosonatformen intog inom generalbastidens kammarmusik samma ställning som sedermera stråkkvartetten under den klassicistiska epoken. Arcangelo Corellis, den berömda italienske violinmästaren, triosonater äro förebildliga i stilen och kunna därför, tekniskt relativt lätta som de äro, väl tjäna såsom propagandamaterial för hemmusikens förkämpar. Sonaterna utkomma på Bärenreiter-Verlag, Kassel, i partiturfäften med bifogade violin- och cello-stämmor å Mk. 1.90 (subskriptionspris Mk. 1.60). Vardera häftet innehåller 3 sonater och hela samlingen omfattar 16 häften (= 48 sonater). Utgivaren, Waldemar Woehl, bekant bl. a. för sin utmärkta blockflöjtskola, borgar med sin vederhäftighet för utgåvornas sakliga tillförlitlighet och praktiska brukbarhet.

Rqu.

Ett knippe nya sånger för en röst till ackompanjemang av piano eller

orgel har kommit från Nordiska Musikförlaget just lagom till julen, lämpliga för dem som söka julklappar eller något nytt att utöka repertoaren med före julens fester.

Ren julkaraktär har Josef Jonssons Julsång tonsatt till Frithiof Björks dikt: Juleklocka ring, o ring (Pris 1: 50) samt Henry Lindroths »Julklockorna» (Pris 1: 50). Alice Tegnér har tonsatt ett litet sångspel för barnens julfester »Nu är det jul igen» (Pris 3: 50). Det skall säkert mottagas med förväntningar och tacksamhet av alla dem som ha sångspelsbestyren om hand vid barnens julfester och som förut äro förtrogna med huru väl och vackert

Alice Tegnér vet att tonsätta sånger för barn.

Av mera allmänlig karaktär äro två solosånger av den flitige komponisten Jacob Nyvall. Den ena är Emil Liedgrens bekanta dikt Låt mig bli en pil på din båge utgiven under titeln: Ett verktyg i Herrens hand (Pris 1: 80 med sångstämma). Den andra till en dikt av Heinz Caspari, för övrigt icke så alldeles lyckad, benämnd Till sist (Pris 2: —).

Slutligen har Carl Godin utgivit en tonsättning av Gabrielssons mycket kända och mycket ofta tonsatta psalm om bönen: Det spirar i Guds örtagård (Pris 1: 20).
T. R.

Meddelanden.

Val. Till innehavare av Förenade tjänster ha utsetts:

i Gräsö, Sthlm, R. Pilström, Uppsala, i Medåker, Västm., S. Jonsson, Ödeshög, i Norrbyås, Örb., Sture Lundström, Vansbro, i Transtrand, Kopp., K. L. Johansson, St. Skedvi, i Tvååker och Spannarp, Hall., Martin Larsson, Gränna, i Fliseryd, Klm., Nils Carlsson, Ullared, i Vikar, Örb., Oskar Harald Andersson, Stjärnfors, i Gäddede, Jmt., Nils Åke Hamberg, Alanäs, i Forshem, Skar., B. Brander, Falun, i Götlunda, Skb., Lennart Gustafsson, Långemåla, i Eckerö, Sth., Reinhold Johansson, Transtrand, vid Vikar i Nora, Örb., Harald Andersson, Stjärnfors, i Timrå, Vnrl., Erik Axel Norberg, Håsjö, i Jämjö, Blek., Gustaf Fryksén, Jönköping, i Ekeby, Or., E. Sundgren, därstädes, i Fasterna, Sth., Sten Erik Ahlbäck, Salem, i Silvåkra, Malm., G. Rooswall, därstädes, i Hackås, Jämtl., S. Skogman, Trångsviken, i Håsjö, Jmt., Arvid Höglund, därstädes, i Hogdal, Gtb., Ivar Simonsson, Lommeländ, i Edsleskog,

Älvsb., S. Bengtsson, Skölvne, i Ornlunda, Östg., Lennart Wennerberg, Linköping.

En Minnesfond. *Anna Bergström-Simonssons* namn har blivit känt och aktat i hela vårt land inom skilda kretsar. Hennes banbrytande gärning till fromma för ungdomens musikaliska fostran och en god röstvärd har burit rika frukter. Den sångliga kulturen i våra dagars skolor såväl som den stegrade förståelsen för röstvärdens betydelse ha helt visst sitt upphov i fru Simonssons gagnarika livsgärning. Många äro de som stå i djup tacksamhetsskuld till henne såväl för eggande pedagogiska impulser som ock för återvunnen rösthälsa.

I ett upprop inbjudas Anna Bergström-Simonssons vänner och lärjungar samt envar intresserad att hufvästa hennes minne genom att deltaga i bildandet av en fond, avsedd att bära hennes namn. Denna fonds kastning är ämnad till resestipendier åt lärare i skolsång och i röstvärd.